

הַלְכֹות תִפְלָה סִימָן צ

(הגנות אלפסי החדשיסים): **יב** (טנו) ייקבע מוקם (כ) לחתפלתו, שלא ישגחו אם לא לצריך. ואין די בימה שיקבע על בית-הכנסת להתחפל, אלא גם בסכרים-הכנסת שקבוע בה ציריך שיהיה לו (ס) מוקום (כ) קבוע: **כ** ע'בנש (סא) שעורר (ס) ענייני מטבחים ואחריך יתחפל. יש מפרשים שעורר שנין פתחים דהינו שמוונה טבחים יבנש לפניהם, שלא ישב אצל הפתח, שנראה ממשואו ישיבת בית-הכנסת. וולפי זה אם יש לו מקום מיוחד אצל הפתח אין בקע כלום? יושן מפרשים שהטעם, מפנוי שטבbit לחוץ ואין נכלל לבון. וולפי זה, אם איןנו פתחים לרשויות-הרבנים אין בקע כלום. יושן מפרשים, שלא ימחר לחתפל מעד בשנכנס, אלא (סב) ישעה שעורר ענייני פתחים. ונכון לחש לבל הפורשים: **כא** ציריך (סג) שלא יהיה דבר חזען (סד) ביןינו ובין הקיר. ורק בזבוז בוגון ארון (סח) ותבהא אינום חוץצאים (ולא קשיב קחאה (ס) רק בברך גדור שבקחו עשרה (טט) וכן נוכחנו ארבעה, אבל דבר גפען (סח) לא קשיב הפסק) (abhängig ואורחות-הדים בשם הראבי). וכן בעילוי-הדים אינום חזעциים. אפלו **ח** אדם אינום חזען: הגה ולי נראה דבעילוי-הדים חזעциים ואדם אינום חזען, וכן נראה סברת הפסקים, ואפישר דגעל טעת בפסקרים: **כב** איןש מי שאומר (סט) שיש לזרח מלחתפל אחוריו שום אדרס, ויטוב לחש לדרכיו: **כג** בתקידם המציגים, אף-על-פי שיש אינום בזלותות (ע) אין נכון לחתפל בזנות. ואם יקרה לו לחתפל בזנד בגד או פטל (ט) מציר, געלים עניינו: הגה ולכך אסור גסמן לזרח (עא) צירום בספרים שמתחפלין בהם

פאר היטב

משנה ברורה

שלא ייח' בינו לא קורו. ובספריהם מצדך לדומר דאם החיציה הוא החוץ לד' אמות מפננו, רשות אחרת חיה ושרי, וכן פסק מהגאון גבוריים: (סה) ותבה. ומוטות שלג'ו העשויות לשכבה ואין דרכ' לטלטלו מפקום לקלוקום, (ט) נקראות דבר קברונו⁽⁶⁵⁾ אנים חוצות, (ט) ויש חולקין, וטוב להזכיר בראגשך: (ס) וכבר בדול. עין בט'ו, רכל דבר שהוא צרך תפלה, אפל' הוא גדרו הרבה אינו חשוב הפסק, כגון השלחן שביבות שמינוחין עליו הסדרו; ולכן נהגו בכתית-הקסת שיש לפני כל אחד שלחן גפן נקיון שקדורי שטענעדערין⁽⁶⁶⁾ שמינוחין עליו הסדרו⁽⁶⁷⁾, אר-על-פי שקבוה עשרה ורhubach ארכעה, וכן אמי' בטבו (ט) שאורי ארכונים: (סז) וויהכטו ארבעה. אפל' (ט) אם אין נח' ארכעה רך על מעלה ולא למטה: (סה) לא חסיב הפסק. ובפרי חוץ חולק, וכן בספר אמר מרדכי כתוב ר' מרדכי תשבות רומב'ם שהובא בכתית-יוסף לא משמע כי. ומכל מקום ספחים שבכיתה הנסת, לבל עלה לא חסיב הפסק, דקכוועים הנס⁽⁶⁸⁾, עין שם בפרי חוץ: כב (טה) שיש לזר מלחתפלל. כתוב בספר אמר מרדכי: לאוורה יש לאודק בנה, דאי אפשר לרזיר בונה, דאי אפשר שקיין כל העם העודרים בכתית-הנסת נגיד המכטיל בלא הפסקת איזם; וכן נרא, דאר' להיש-אקורדים לא תני הפסק גמור שייהה הנסת וכיוצא בו דאי אפשר בענין אחר, פשיטא דמפור לכתחה לא להתחפלל אחורי איזם, אלא נזרות בעלה מא שיש לזר בראגש, ובכיתה אסורה לכל אדם, ומכל מקום ששי' לא זר מלחתפלל דק' מעד דחק הפסוק. עלהן אם אי אפשר בקהלות נבניאו שבקנטון האדרול⁽⁶⁹⁾ תחתה, הויאל וויאו למזווה: כא (טג) שלא דבר חז'ן. שעלאמר זייפ החז'ן פניו אל מקיר וווחפפל'. (טט) ומכל מקום אין זה אלא למזווה מן הפקה, ולית בה אסורה נבניאו שביישן רץ' לזר מלחתפלל זה ליילך לזר אמר לחתפלל; ומכל מקום יעצים עיניו או מטור לחתפלל מטור מסדרו ולא יבית לחוין, כדי שלא יבוא לידי בטול כבנה על-ידי דבר החוץ שפנוי: (סד) בינו ובין פקידי, פס' בין יש לזר לחתפלל מטור מסדרו ולא יבית לחוין, כדי שלא יבוא לידי בטול כבנה על-ידי דבר החוץ שפנוי: (טכ) שעומד באמצע בכתית-הנסת, פס' בין יש לזר

שער הצעיר

הלוות תפלה סימן ז

ביאורים ומוספיים

(70) ואף על פי שאין מתפלל בវיתו בקביעות, ביאר המאמר מודרכי (ס"ק כב') שמי'ם בעמיהם שמתפלל בו יקבע מקום לתפילתו.

[משנ"ב ס"ק זט]

ותוך ארכע אמות חשוב מקום אקדוי⁶⁷.

(71) ואבל שעריך לשנות את מקומו בבית הכנסת, והוכיה הפתחי תשובה (וירד סי' שחג סי' ז מדין זה, שעליו לעבור אל מחוץ לארכע אמות של המקום שבו היה רגיל לשבת).

[משנ"ב ס"ק צב]

שיקנס הקדול⁶⁸ (תחלקה⁶⁹).

(72) וביציאתו, כתוב הברכי יוסוף (וירד סי' רבכ ס"ק כד) שאמ בוה יש לבבדו. אמנם, הרמב"ם (פי' מהל' ברכות הי"ב) כתוב שרך בכניסתו ציריך לבבדו, והכסף משנה (שם) כתוב שכן משמעו במס' דר' ארץ וטוא. אך האור שמה (שם) והעמק ברוכה (דרך ארץ אות ב') כתבו, שבספריו ובחוספה ובמודרש רבה משמעו שגם ביציאה יש לבבדו, וראה מה שביאור ברעת הרמב"ם שם.

והבאים אחריו האדים הגורל, כתוב הברכי יוסוף (שם) שאינם עריכים לבבד זה את זה, ובשיורי ברוכה (שם אות יג) והערוך השלחן (שם סמ"ח) כתבו שמי'ם אם אחריו האדים הגדול נבנש אדם המשען באיזו מעלה, יש לבבדו. (73) ואם בגול והוא יסידר שלא יהיה מושעירה הרשותים, כתוב הפטיג' (א"א סי' לה) שמי'ם יכבד את הגדול להיכנס תחוליה.

[משנ"ב ס"ק טה]

מפקום לפקום, גנראות דבר קביעה⁷⁰.

(74) ולפי זה ארון שמוים אותו מעד לעזר, כתוב הקפ' החיים (ס"ק קל) שהוצץ.

[משנ"ב ס"ק טו]

שפניחן עליו הסדוררים⁷¹.

(75) וכשהמתפלל בעלי סיור על הסטנדה, כתוב הגר"ח קנייבסקי (אשי ישראל בא סוף הספר תשובה צ) שכשהוא לעזורך התפילה נאפילו שאינו נמצוא במקום זה בקביעותו אין הסטנדה חוץ, ולאן גם באופן שרק מוחזק בו, נחשב כערוך ואין חוץ.

[משנ"ב ס"ק חט]

לא חייב הפסק, דקביועים הטע⁷².

(76) והגדר של קביעות, ביאר הגר"ח קנייבסקי (אשי ישראל בא סוף הספר תשובה פט) שהוא לא בפרק הלקט הקטום (החדשה, סי' קז), וכן משמעו מהചאה"ש סי' שמצעדים במקומם בקביעות, או אין חוץ.

[משנ"ב ס"ק עא]

שלא יהיה מבייט בציורים ולא יכון בתפקידתו⁷³.

(77) וכן כתוב הלקט הקטום (החדשה, סי' קז, וכן משמעו מהחאה"ש סי' עא), שבעל התפילה יש להיוור שלא להתפלל במקום שתליים ציריים, ולא רק בתפילה שモונה עשרה.

[משנ"ב ס"ק עא]

ציורים בסקירטס⁷⁴.

(78) ואוטם שמעירירים בסידורים תמנויות של מולות בתפילה גשם, כתוב הטיז' (וירד סי' קמא סי' יג) שלא יפה הם עושים, שאין לעשות צורת מולות, ובנקודות הבסוף (שם) כתוב, שכיוון שעושים כן רק כדי להזכיר ולהזכיר, הרי זה מותר, ועוד, שהרי אינם עושים גמורה.

ולענין עיר תמנויות צירורים במגילת אסתר, כתוב האיר (סי' תרצה סי' ז) שלפי המבואר כאן בש"ע יש להזכיר גם במגילת אסתר, אלא שיש שיש לחلك יש לשבתפילה עיריך יותר כוונה, והוסיפה, שבמוגלה הכתובה על כל קלו יש לחוש, שכן לכתיחולה צריך לעשותה כמו ספר תורה, ובספר תורה פשוט שאסורה.

[משנ"ב ס"ק חט]

עלוק בטורקה ולאינו חז'שש⁷⁵.

(66) וגם הוא טרוד בלימודו (בשותה בבית המדרש עד למלמו) ושם ערכה, נטה דעת הא"א (בוטשאטש, סי' רטו ס"ב) להקל שאינו חייב ברכיה, אך נשאר בצע"ע, והפתחי תשובה (סי' קבר סי' ז) הביא מוש"ת דברי דוד שבעסוק בתורה אין צורך לענות Amen, אך הפתחי תשובה חולק עליו וסובר שהייב לענות. דעתו הגרש"ז אויערבך (הילכות שלמה תפלה פ"ט סי' שפטור מענית Amen וכן Amen יהא שם רבא, אבל יענה קדושה ברכיו ומדויים), בין שהיה נזכר אם לא יצטרך מהם כן, ובשותה שבת הילוי (חט סי' מג) כתוב לגבי עניות Amen, שאם זה יפריע לו בלימודו, אינו חייב לענות. וראה מה שכתבנו לעיל סי' נה סי' ק. ולמן סי' רטו סי' ח.

ואם שומע ציבור שאומר יי"ג מידות, כתוב בשות' אגורות משה (או"ח

ח"ג סי' פט) שעריך לענות, והוסיפה, שאך בשלומדים תורה ברכבים

מסתבר שראן להפסיק.

[משנ"ב ס"ק טט]

באקרחים אבינוי שקבצע⁷⁶ מקומות⁷⁷ לתפקידו⁷⁸ וכור, וגם קשמחתפלל

בקביו יקבע מקומות⁷⁹.

(67) ואף שההש"ע לקמן (סי' צח סי' ד) כתוב לאכורה עם אחר, שתפילה היא במקומות קרבן, ולכן ציריך שתהיה בעמידה כמו העמידה ובקביעות מקום הקרבנות, ביאר הוב"ח (שם ד"ה ומ"ש ומעומד) שאת עירך הטעם לעמידה וקביעות מקום לומידים מאברהם אבינו, אלא שעריך האדים לכון בתפקידו שככל הלבותיה תהיה כמו הקרבן, כדי שתעהלה התפילה למקומות שהקרבן עולה.

וקביעות מקום לתפילה, כתוב התרות חיים (סופר, סי' קב' בה) בשם אביך, שהוא דוקא לתפילה שモונה עשרה. והוסיפה, שכך משמעו גם בירושלמי (ברכות פ"ד הי"ז). אך ברבינו יונה (ברכות ג, ב בדפי הי"ט) ובторו משמעו שיש לקבוע מקום גם לאמירת פסוקי דורמה' ושרר התפילה. ולענין קביעות מקום ללימוד, כתוב במשנ'יב לקמן (סי' קנה סי' ז) שיקבע לו בבית המדרש מקום מיוחד ללימודו.

(68) ואין ציריך שתתפלל כל חייו באותו מקום, וכך שהוכיה הא"א (בוטשאטש, סי' ט) שגם אברהム אבינו הילך למסעותיו ממקום למקום. וכותב הפט"ג (א"א סי' קל), שאפילו אם בקיין יש לו מקום קבוע ובחרור מקום קבוע אחר, נחשב שיש לו מקום קבוע, ובஸפור ראש יוסוף (ברכות ז, ב) הוסיף, שאפילו במקום שמתפלל בו רק שתי פעמים בשנה יקבע מקום לתפילתו.

וגם אם בכל אחת משלש התפילות קבוע עמו בבית הכנסת אחר, או שמתפלל בבית הכנסת אחד בשבת ובביתו בנטה את חבר בימי החול, דעת הגרש"ז אויערבך (הילכות שלמה תפלה פ"ה דבר הלהה אותן ב, שכן נהג בעצמו) שנחשב קבוע מקום לתפילתו.

(69) וגם אם你需要 לתפילה במקומות הקבוע יצוריך לדרג מיסוסקי דורמה' (בדי להספיק לעמוד לתפילה שモונה עשרה עם העיבור). דעתו הגרש"ז אויערבך (אשי ישראל פט הד' מ) שמתפלל במקומות הקבוע, מפני שכלי שינו במקומו גורם להפרעה בתפילה. ואבל שעריך להיות ש"ץ וכן באפשרותו להתפלל בש"ץ בבית הכנסת הקבוע שלו, כתוב הגר"יש אלישיב (קובץ תשובות ח"ב סי' ט) שימוש ביבוד אב ואם יכול לשנות מקום תפילתו, שכן לך צורך גדול מזה. מאידך, דעתו הגרש"ז אויערבך (הילכות שלמה תפלה פ"ה סי' ז) והגרא"ז קמנצקי (אמת ליעקב יי"ד סי' שע) שאינו ציריך לשנות את מקומו, ורק ביארץ עיט ישתדל להתפלל בש"ץ במקומות אחר. וכן הורה הגרא"ז קרליין (חו"ט שני פסח עמי שי), שכן שכלי מכוונה שהבן עשה יש בו עילוי נשמה, גם בו שקובע מקום לתפילתו גורם בפרק עליוי לנשמה.

הַלְבּוֹתָת תִּפְלָה סִימָן צָצָא

ביאורים ומוספיטים

(88) וגלו של קtan שצואתו אסורה, התברר בש"ע לעיל סי' פא ס"א.
(89) ודוקא אם חבירו אינו פושע בדבר, וכמו שמדובר ליקמן סי' שו ס"ק נו.

(90) כאן כתוב שם העואה או מי הרגלים מוכסים דינם בריח רע שאין לו עיקר, ואין צורך להזכיר ארבע אמות מוחוקם שכלה הריח, אמנם ליל בכמה מקומות הביא בו מחלוקת, ראה בס"י עז ס"ק ג, ובביה"ל בהקדמה לסי' עט ז' ושם בס"ב ד"ה ולא, ובמשנ"ב סי' פז ס"ק ח.

[משנ"ב ס"ק פח]
ויזוך טוב⁽⁹¹⁾.

(91) וגם נבלעו מי הרגלים או שביטולם קודם לשיסים את התפללה, לבארה יחו למקומו וכןמו שמדובר בש"ע ליקמן סי' אג ס"ב, ובטעם הרבר בתב החב"י (שם), שכן שה恭נו ליקמן סי' צב ס"ק יא, סי' צו ס"ק ז וסי' קד ס"ק ב.

[משנ"ב ס"ק פו]
ובן בכל הקבוכות, אין ארייך לזרע לרואש⁽⁹²⁾.

(92) אמנם, לעין ברכות קידאת שמע, כתוב לעיל (סי' סח ס"ק ה, ובביה"ל שם ס"א ד"ה חור), שהינו דוקא אם שהה בין ברכה לברכה, או שלא שהה באמצע הברכה בשיעור שיש בו כדי להגיד מorthיה ברכת יוצר אור עד גאל ישראל, אבל אם שהה בשיעור זה, צריך לחזור לתחלת הברכה שעמד בה, ואם שהה בשיעור זה בברכת אמת ויעיב, יחוור גם על קידאת שמע.

ואף בתפילה שמונה עשרה, אם שהה לאחר שני הרגלים על הרעפה, כתוב לעיל (סי' עח ס"ק ז) שיתכן שאינו צריך לחזור לתפלל שמונה עשרה, משום שיש למסור על הראשונים שלא היה צריך להפסיק באמצע שמונה עשרה, ואם כן נקרא שפסק מוחמת אונס [שהריה יכול היה להמשיך], והדרין הוא שבספק שלא מוחמת אונס חור רק מקום שפסק, אולי בבה"ל שם (ס"א ד"ה וכן) כתוב שצעריך עיון בונה.

סימן צא

שִׁיאָזֵר מְתֻנָּיו וַיְכֶסֶת רָאשׁוֹ בְּשֻׁעַת תִּפְלָה

[משנ"ב ס"ק עט]

לראות את עצמו באלו עומדים לפניו הפלך וקידבר באיזה⁽⁹³⁾.
(1) וגם בכל ברכה ובכל שcn בקריאת שמע, כתוב לעיל (סי' עד ס"ק כב) ובביה"ל לחן (דר"ה יצא) שהתחילה צעריך שיהיה מכוסה גם חלקו העליון של גוףו.

[משנ"ב ס"ק ב]
והוא קדין כל גוףו⁽⁹⁴⁾.

(2) וכן מי שריגל לכלת המכנסים קזרים, כתוב הגראש"ז אויערבך (הילכות שלוחה תפלה פ"ב ס"ט) שרצוי שלא יתפלל כך, והוסיפה שאסור להיות ש"ץ בשלבש כך.

וכן לחטף כלבוש חולצה צעריך וזרעתו מגולות, כתוב בש"ט ישכili עברי (להגר"ע הדאית, ח"ז קו"א סי' א) שאין לחטף כך לתחילה. ואף שכותב הש"ע לעיל (סי' גג סי' גג) שמי שבגדו קרע חרועתו מגולות לא יהיה ש"ץ, ומשמע שלחתפלן קר יכל, ביאר הב"ח (ד"ה ואפ"ל) שמדובר בעני שאין לו בגד אחר וכן יכל לחטף כך, אך לשמש כש"ץ אינו יכול, והוסיפה, שהחותפלן לללא בגין ממתני ולמעלה, אסור אף לעני. ראה מה ש恭נו לעיל סי' גג ס"ק מ.

[משנ"ב ס"ק עט]
שלא לצייר בכל גלגול בית-הכנסת⁽⁹⁵⁾ ציורים⁽⁹⁶⁾ וכו', אלא למעלה מקומת אישׂו⁽⁹⁷⁾ וכו', דהיינו במושגתו לבבואה של⁽⁹⁸⁾.

(97) לכן בסוגה שתליהות בה תמותות של בניים וכו', נזהר בעל הגראי"י קיבוצקי (ארחות רבנו ח"א עמי נו) שלא להתפלל בה.

(98) ולצייר על גבי הפרוכת ארויות ובבעלי חיים, וכל שcn לשוטות צורת ארויות בבית הכנסת, רבים כתבו לאסור, כמפורט בש"ט המבritten (ח"א סי' ל), בט"ז (ויז"ד סי' קמא ס"ק ג) וכו', בברכי יוסף שם (ס"ק ג) ובדרבי תושבה שם (ס"ק ח) שאין לצעריך בבית הכנסת. אמנם, בשותה אגרות השדה (ח"א סי' ס) שהוא יוציאר בבית הכנסת. רואנו, בשותה אגרות משה (ויז"ד כ"ב סוף סי' נה) כתוב שנוגנים לשוטות ארויות וכבדעת רבו הפסוקים שהתייחסו, ואין למחרות. והחוו"א הורה (ארחות רבנו ח"א עמי ב) לשוטות צורת חתול ולהושpic לו רעמה כדי שיראה הארץ.

(99) ובמניננו, דעת הגוש"ז אויערבך (משנ"ב ביצה רקא) שיש לדומנו מלי"ר אפילו מעלה קומה אישׂ, כיון שהוא רודר להסתכלם למעלה.

(82) ולהתפלל בוגר החלן שביליה הוא כמו מראה, הורה הגראי"י קיבוצקי (ארחות רבנו ח"א עמי נו) שוש לחייה בונה. ובשותה שבט הלוי (ח"ט סי' בא)ylimוד זכותם של הכהנים בוגר הישו"ת שלפני הש"ז שנעשה כגון מראה, כי לא נשא לשם מראה לדאות צורנו, אלא לשם קדושת שוויתו, ובזה אין חש שמתפלל לבבואה שלו.

[משנ"ב ס"ק עט]

בצד רבו וכו' או גדור הדור⁽⁹⁹⁾.

(83) ובଘותות החתום סופר ליקמן (סי' קב) כתוב, שchina עמדה להתפלל בתוך הארבע אמות של עלי מפני סגולה נפלה היא להתפלל בצד הדיזיך.

[משנ"ב ס"ק עט]

עוד קצת, דכתוך האלעטער"ע [ביבה] מתקה⁽¹⁰⁰⁾.
(84) וכן לשבת שם בוגר המתפלל, כתוב ליקמן (סי' קב ס"ק ב) שמורה, אך לעבור דרך הבימה בוגר המתפלל, כתוב (שם) שאסור.

[משנ"ב ס"ק פט]

והוא קדין למלמוד תורה וכל דברי קדש⁽¹⁰¹⁾.
(85) העשיות מזוהה בנטילת ללב ותקיעת שופר במקומות מושג, כתוב בבה"ל ליקמן (סי' תקפח ס"ב ד"ה שמע) שלא מצינו בשום מקום שאסור, ובשם המטה אפרים כתוב שצעריך לחזור ולעשוהה בily ברכה, ובכיבור דבורי כתוב בבה"ל שם שיש לומר שכון שצעריך בונה לעצם, והוא עמו נחשך בדברי תורה והוסיפה, שעוד יש לומר, שהשעה שמיקם מזוהה הוא כבוד עבדות ה', ואין לשוטות עבדות ה', דרך בינו.

[משנ"ב ס"ק פט]

אבל אסור להפסיק בדבורה להביא לו מוסס⁽¹⁰²⁾ וכו', להפסיק בדבורה בשbillim להזרעם⁽¹⁰³⁾. ואם תנוק טפי צואקה⁽¹⁰⁴⁾ וכו', משיעשו אחרים אסור קא אורייאט⁽¹⁰⁵⁾ וכו', אם מגע לו קדרה רע⁽¹⁰⁶⁾.

(86) ואם יש במני הרגלים רבייעית או יותר, כתוב הש"ע לעיל (סי' עז סי' ז ובמשנ"ב שם ס"ק ב) שצעריך להטיל עליהם רבייעית יומיים. ואם אין רבייעית במני הרגלים, כתוב המשנ"ב שם (ס"ק ז) שמספיק שהימים יהיו מרווחים על מני הרגלים. גם בשבת, כתוב ליקמן (סי' שב ס"ק נו) שיכיל להטיל מים על מני הרגלים.

(87) ואם הקפע הטיל מי רגלים בחזרת הש"ז בתוך ארבע אמותיו של הש"ז, כתוב בבה"ל לעיל (סי' עט ס"א ד"ה בתוך) שצעריך להזרע לש"ץ שיפסיק, אך מחוץ לארבע אמותיו אפשר שיש לסרוך להקל. ולגי היציבר, כדי שיוכלו לענות אמן על ברכת הש"ז, כתוב המשנ"ב שם (ס"ק ט) שיתרחקו ארבע אמות ממי הרגלים או שיכסו אותם או שיטילו עליהם מים.

הַלְבּוֹת תְּפִלָּה סִמְן צָא

שלא תחטב לכהנה (מררכי ריש פרק כל הצלמים), אבל בגדים שמציר עליים (לט) תפלה (עט) אפלו לישב עליהם בביה-הכנסת אסור (תשוכת הרדא"ש סי' ב' כלל ח): **כד** ג' לא יתפלל (עג) בצד רבו (עד) ולא אחורי רבו (עה) ולא לפניו (יש אוקרים רק זה לא מני אלא להתפלל בצד, אבל בצד אם רק הוא צד ישבתו (עו) אין לחש אם מתפלל לפניו או אחורי (כ"י בשם מהרי"א ואולימוד) * (אך-על-פי עז) שוטוב להחמיר, (עמ) המdag להקל. **כט** אם הרחיק (עט) ארבע אמות (ג') מטר. (פ) (ועין קיולה-יעדה סימן רב מכף עז) **כט** הילמיד כבר מטר להתפלל (פ"א) אחורי (ט' רבו): **כט** יכל בצד שאין כורנן בו קריית שמע אין מתחללים בו. ובשם שmorphicons גוזואה ומיירגלים וריכם רע ומין הפט ומראית הערווה לкриית שמע בק"ה (פ"כ) מרחיקים לתפלה: **כט** קיה עומדת (פ"ג) בתפלה י'השען תינוק בביה-הכנסת. [*] (פ"ד) ישתק עד שיביאו מים להיטיל על המירגלים, או יהלך לפניו ארבע אמות או לצדי, או יצא מבית-הכנסת ויגמור תפלתו: הגה (פה) יותר טוב לילך למקום אחר ולא לשתק, שמא ישכח כדי לנגרר את בלה (פ"ו) ויצוועך לתזר לראש (כ"י בשם רוחם סימן שכ"ז ועין לעיל סי' עח):

צָא שִׁיאָזֶר מַתְנִיו וַיְכָסֵה רָאשׁוֹ בְּשֻׁעַת תְּפִלָּה, וּבֹו וְסֻעִיפִים:

א **א** **הִתְחַדֵּשׁ** טלית חוגנה על מותנו לכוסתו ממתני ולםפה, אסור להתפלל (א) עד (ב) שיכסה לבו. א' ברכות כ"ז וכ"ה

שער תשובה

הוא, שאין לו לבול מושם זה להתפלל עם הצבור, ובזה גם הכלבר מודה: [*] (ישתך כר). והפר"ח חולק דרבנן א"ס נזכר ברבנן קשורה במצוות רשות. וש"ץ צ"ב דבר הפקים חילוק על טז ע"ש: (לכ') מטר. אפלו לפניו רבו, ב"ח ד"מ ש"ק ביד ר' רמב"ם: ע"ת זרלא כב"י: (ג') רבו. אבל לפניו רבו ואיסור, ד"מ ב"ש ש"ק שם מ"א: להוסיך על אedor לבשלו בשפת מושם דמיון במקון, דשים פאstor חזר להרות הדר נגין מושם מאשי' בקה שאינו אלא שעיזו מוסקל קהנא של המיד ומידי' קמי' אנסקל גראף של רע' דריש:

באור הילכה

* **וְאַחֲרַעַלְיִשְׁי** שוטוב להחמיר מבל מוקום הממגה להקל. עין באלה ובה שטוב במשבב שטוב כבש דלובלש דלטבש נכוון להחמיר, ובכם סאליה ובה הנאה הדזא לאטני אבל לא לאטני. ולא סאליה, שערו שלבוש בעצמו חטב אחורי-ך: ויזכר בלאתני שנחיריך שהנה ניכול לפעס ב' פסיות ב' דרי' שלא יצירר מושום בטול בנהן, אחוריונים: (עט) אפלו לישב עליים וכו'. (נ"ט) שנאמר "ולא תביא תועבה אל ביהיך", (ס) ואפלו בביהו אסור: **כט** (עג) בצד רבו. כי הוא יתרה, שמראה שההוא שווה לרבו. ורבו גראן שרב חקתו הימנו, (ס) או גודול הדור(83). בקב' הח"י-אדרם: גראן לי דהוא דאין אביו: (עד) ולא אחורי רבו. (ס) דחמי' נמי' ביהיך. ויש אומרים, שעראה ממשתנה לרבו בתפלתו. ויש אומרים, מנגנה ברורה

זה (מ) שלא לעזר בכתול ביה-הכנסת(84) ציירום(85) נגיד פניו של אדם, אלא למעללה מקומת אישו(86). אסור להתפלל בנגד המראה, דמיחוי ממשתנה לבביה-השנה ע"ש: (לט) תפלה. ואפלו בביהו אסור, סי' קו וקי מה שפרש השנה בג' ע"ש: (לט) תפלה. ואפלו בביהו אסור, סי' ע"ש: (לכ') מטר. אפלו לפניו רבו, ב"ח ד"מ ש"ק ביד ר' רמב"ם: ע"ת זרלא כב"י: (ג') רבו. אבל לפניו רבו ואיסור, ד"מ ב"ש ש"ק שם מ"א: להוסיך על אedor לבשלו בשפת מושם דמיון במקון, דשים פאstor חזר להרות הדר נגין מושם מאשי' בקה שאינו אלא שעיזו מוסקל קהנא של המיד ומידי' קמי' אנסקל גראף של רע' דריש: סאי' שטוב איזער לרבו, רישמא יצטרך לפסע שלש פסיות לאתני וחתמר, דז'ה ודריא הוא בזין לרבו שטובר באחוינו בגדוד: (עו) אין לחש וכו'. שטול ווועני שטוק זה גאנך לרוב ווועה לפטלייד, ולית בה משום הרא או ממשתנה לו: (עט) שטוב להחמיר. (ס) קינו לחש תלעטם השלישי הפל'ל, מפני שנראה בקער לרבו, דלי' זה יש למחריר גם בצד לאחוריו: (עמ) המנגנה להקל. עין באoor הילכה, דמלט מוקום טוב לכתחללה בקשובע לו מוקום מאחוריו ובו שנחיריך בשעור ארבע אמות ושתש פסיות, כדי שלא יצירר לרבו: (עט) ארבע אמות מטר. דרישות אחירתה היא. ועין בפריד-מדרים שטוב בשם ה פרי' קרש, דלני� סאי' בארכע אמות מצמצמות, אבל לאחוריו רבו בעין אונגע אמות ושתש פסיות לאחוריו ולא יצטרך למקיין עליו, וברוח דרכו קידשנה בסיון קב. עוד קמ' דבלוקן בסימן קב. וזה לא אפלו בסמו', דרשונא אחירותא הוא: (פ) ועין קיולה-יעדה וכו'. רוזה זומ'ר, וזהו הדין לתלמוד הכאחוריונים: **כט** (פ"א) אחורי רבו. והוא הדין בצד רבו. אבל לפניו רבו (ס) אסור: **כט** (פ"ב) מרחיקים לתפלה. והוא הדין בקריאת שמע ושאר דברי קדשה, ומכו שטובנו למעלה; וכן קת תפלה לרובטה, דרכיה גס-יבן צוריך לילך לנוינו ארבע אמות, ולא אטראין בין שוואו עומר כבר בתפלה אין איזיך למחריק: (פ"ד) ישתק וכו'. דכל זה לא מקני הפסיק, אבל (ס) אסור להפסיק בדרכו להביאו לו מיט'ם(86), בין דאסור מירגלים איינו אלא מדרגן, וגם יש אומרים דאן איזיך להחמיר קונה כלל, עליין אפלוי אם גם אחים עומדים בתוכה הארכע אמות של המירגלים ומתקפלים, אין זה להפסיק בדרכו בשביבים להוויעס(87). ואם תנוק טבח צוואה(88) בביה-הכנסת באמצע קפללה, והארכע אומרים שם ומתקפלים ואים יודעים מבה, אם אי אPsiר שבר בענין אחר להוויעס אלא ברכובו, מטר להפסיק ברכובו להצלים מאדור דאורנה, דטוטב שעניש השעה הוא אedor קל, דסאי' אסור לרבקן להפסיק בתפללה, משיעישו אחירים אסור דאורניתם(89) להתפלל במקום מטעה. וכבר נתבאר ליעיל בסימן עט במשנה ברורה באoor בילחה האפנין שם מארוניתם בינה. ודזא אם אין לו בפה לכשות, אבל אם יש לו בפה לכשות, בין בזאה ובין במירגלים אסור להפסיק ואפלוי לו לו מיט'ם, אם אין מיגע לו רריך רע'ם(90): (פה) יותר טוב(91). בקב' הח"י-אדרם: אם מטרא שפא ישחה כדי לגמר את כלו וαι אפשר לו להחריך ארבע אמות, בגין שאי אפשר לו לעבר נגיד המתפלל, יסמן על קרש'ב"א דסבירא לת דמפר להתפלל, פון שביב הואר עומר בתפללה, ואסור מירגלים ורבקן: (פ"ו) ויצוועך. עין לעיל בסימן עט במשנה ברורה סעיף-קען ה, דיבורת קריית שמע אם נידמן בן וכן בכל הרכות, אין איזיך לחזר לר'אש(92):

א **עד** ו**וכו**. דציך הוא לראות את עצמו כאלו עומר לפניו הפל'ל ומופר באנימה: (ב) שיכסה לבו. והוא הדין כל גופו(93) [ב"ח]:

שער הצעין

(נ) מגן-אברהם: (נ) הגרא"א: (ס) ט"ז: (ס) ט"ז: (ס) לח"מ-מודות ופריד-מדרים: (ס) מי"א: (ס) הגרא"א: (ס) אחורוניים: (ס) פשות בכמה דוכתי: (ס) כלו בחמי' אדרם: